

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonaamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și strelnătate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.

Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și învoială

Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 228.

Gheorghe Coșbuc.

Academia Română, în urma vacanței rămase prin moartea lui N. Gane, a chemat în sânul ei, pe cel mai mare poet contemporan al neamului nostru: *Gheorghe Coșbuc*.

Intră deci în seria nemuritorilor noștri poetul, care înainte cu două decenii indicase *drumul drept* al literaturii române.

Intră în Pantheonul român, cea mai ilustrată personalitate literară, unde tronează atâtea celebriități, mai mult sau mai puțin cunoscute obștei românești; în înaltul sanctuar al literelor și artei, care n'a avut, în trecut, un scaun pentru Eminescu, Caragiale sau Vlahuță.

Stăm să ne dăm seama, de anevoioasa carieră, ce a parcurs-o noul Academician, până să răsbătă și el.

Se împlinesc mai mult de două decenii, de când a apărut întâiul volum al lui Coșbuc: „Balade și Idile“.

Eram, pe atunci, în clasa a VIII-a a liceului din Blaj; cunoșteam toți elevii minunatele creații a lui Coșbuc din „Tribuna“ și „Calendarul Poporului“ ce apărea în Sibiu — și aveam un zimbet de mirare, pentru elogiile ce se scriau pe atunci în „Convorbiri literare“ (dl Vlahuță își va aduce aminte!) în legătură cu „Nunta Zamfirii“.

Nunta Zamfirii?

Dar noi o recitam, de doi trei ani, când au venit, pe urmă „Convorbirile“ să constate, că e un cap de operă!

Coșbuc scrisese cele mai strălucite creații din cele două volume dintâi ale lui, încă pe când era în redacția „Tribunei“ și corifeii literari dela „Convorbiri“, habar nu aveau, că el există!

A trecut apoi granița și s'a sălășluit în București.

Și lumea literară de pe atunci, stăpânită cu totul de curentul eminescian — ales de partea cea mai vulnerabilă a lui: pesimismul — s'a trezit, ca dintr'un somn letargic, când „poetul țărânimii“ și-a făcut intrarea triumfală în literatură.

Titu Maiorescu l-a sprijinit, cu autoritatea lui de critic consacrat; poetul Vlahuță i-a strâns mâna cu căldură, Caragiale, tovarășul de tinereță al lui Eminescu, și-a suprimat zimbetul lui sfidator, și i-a întins și el mâna...

S'a ridicat în umbră, figurine șterse, oameni cari n'au putut să răsbătă nici odată, și au asvârlit veninul lor de broască, în fața licuriciului ce strălucea...

Dar figurinele de ceară s'au topit și s'au spulberat în neant.

Chiar recenția preocupată a lui Hașdău, când cu „Eneida“, a fost copleșită de simpatia generală, și Coșbuc a luat după Alecsandri și Odobescu, marele premiu „Năsturel“ al Academiei Române.

Dar până atunci... până să vină și Academia să încoroneze opera celui mai mare poet al neamului nostru, s'a strecurat destulă vreme!

Și în acest interval — va veni istoria literară și va constata — el a trăit zile de obscuritate în metropola științei și artei române.

E un drum așa de lung din satul Hordău de lângă Năsăud; dela obscura masă redacțională din Strada Măcelarilor (acolo era „Tribuna“, pe vremuri) până să poți răsbăte...

Și drumul acela era cu atât mai anevoios, cu cât poetul țărânimii nu era uns cu nici un soi de alifie ciocoiească, și conștiința superiorității lui îl opria de a-și face drum cu coatele, când era în drept să aștepte, să i se deschidă cărarea dela sine!

La vârsta de 50 ani, badea

Gheorghe al nostru, reușește, în sfârșit, să intre în Academia Română, unde atâți Duili il luaseră pe dinainte.

Noi Ardeleni, ne bucurăm din tot sufletul, de aceasta distincție, pe care Coșbuc o vrednicia, de aproape două decenii!

Coșbuc al nostru — repet — căci oricât de mult s'ar fi ridicat el pe scara măririi, a rămas, cu trup cu suflet, legat de gliia ardelenescă.

În clipele lui de recreație, badea Gheorghe, se repezia din când în când pe la noi, și avea cuvinte de prietenie pentru toți cunoscuții și necunoscuții. Il zăream, când la gara din Braşov, când la cea din Cluj sau din Blaj, fumându-și în liniște țigara, ca un ilustru necunoscut ce era, până sosia vr'un prieten, care îl „trada“.

Atunci — oricât se bucura de cercul admiratorilor, ce se adunau în pripă — înțelegeai, că totuș e stânjenit, că s'ar simți mai la larg, să stea așa la un pahar de vin, cu doi trei prieteni, fără ca lumea curioasă să știe, că cel ce glumește și închină paharul de vin, e cea mai curată glorie a literaturii noastre.

Așa a rămas și în literatură: modest și conștiu de valoarea lui, fără a se amesteca în gălăjia literatilor mai tineri, cari își făceau un titlu de glorie pornind cu-rentul *poporanist*, pe care el îl *creiașe*, înainte cu două decenii, când marii și micii literați ai zilelor de azi, încă nici nu luaseră condeiul în mână!

Cu badea Gheorghe al nostru intră în Academia Română un suflu sănătos din țara grănițelor ardeleni...

Acelaș duh regenerador a purificat și literatura noastră, ridicându-o din maimuțăriile unui pesimism afectat și nenorocit.

Intră boarea dulce a serii de vară, flacăii ce hăulesc, pociind din bici pe lângă boi; subțirica din vecini, cu sinul ei tinăr și vioiu; Simina cea învrășbită cu Lisandru; feteșcanele drăguțe din „La oglindă“ și „Dusmancele“ — și, în urma tuturor țărânel obidit și desnădăjduit, ce răcenește din adâncul plămânilor. „Noi vrem pământ!“

Sânt tot atâtea statui, ce au increment în bronz sau în marmură sub sufletul creator al Măestrului.

Bade Gheorghe, Tu care ai fost nemuritor cu mult înainte de a trece pragul oficial al „nemuritorilor“, — să trăiești încă mulți ani și în noua ipostază de nemuritor oficial!

Al. Ciura.

„Mângâiați poporul!“...

III

Cei care vor ceti aceste predici nu se vor mai mira de jertfele Săliștenilor, aduse în cursul acestui război. Aci, în satul acesta binecuvântat de D-zeu, afară de ajutoarele date „să nu știe stânga ce face dreapta“, într'un singur an, s'au colectat ajutoare pentru deap: oapele năpăstuit, în valoare de: K 20.500; iar la apelul preoților, făcut p-ntru orfelinatul din Sibiu, s'au subscris în două săptămâni K 30 800.

»Mulgând lui D-zeu — zice părintele Lupăș în cuvântarea adresată parohienilor săi în chestia acestui orfelinat — că m'a învredăcit să fi slujitor al altarului său, în mijlocul unui popor răvântor de fapte bune, înaintea unor credincioși, care mi-au ascultat cuvântul totdeauna, de câte ori l-am îndemnat spre adevărate fapte creștinești, îmi îndrept și de astă dată cu toată încrederea cuvântul spre voi, iubitorii creștinii, în numele mîilor de orfanii, credincioși ai bisericiei noastre, Vă rog cu cea mai stăruitoare rugămintă, să deschideți și de astădată larg inimile și punga voastră dărînd sime cât mai însumate, ca orfelinatul din Sibiu să se poată deschide cât mai curând etc...

Și inimile și pungile s'au deschis, într'adevăr larg, la apelul său.

Rugăciune.

„Fecioară curată și bună,
Liman de-adăpost în dureri
La tine purced cu credință
Infrântă de-atâtea poveri...“

„Trei fii mi-au murit în bătaie,
Trei fii buni și patru nepoți;
Cu dreptii să-i numeri Stăpână
Și dă-le hodină la toți.“

„Nu pierderea lor mă'nfloară
Nici golul rămas după ei:
Străvechea pornire păgână
Cu toate urmările ei.“

„Ni-s jertfele mari fără număr
Și glasul ne e zăvorât
Se uită la noi peste umăr
Acel ce din veac ne-au urât.“

„Trăit-am de mult cu himere
Clădite în aer de mulți,
Azi floarea nădejzii ni-e moartă,
Copii ni-s goi și desculți.“

„Fecioară curată și bună,
Trimite-ne azi mângăieri,
Să bem până'n fund și paharul
Acestor păgâne dureri.“

Vasile Brădet.

În slujba adevărului.

— Gândiri de Rusalii. —

Adevărul e o floare rară și scumpă. Puțini îl descopăr și-l simțesc în ei înșiși, — mai puțini cearcă să-l sădească și în viața altora, punându-se în slujba adevărului. Fiecărui om îi place să creadă că trăește după adevăr, identificând de cele mai multe ori interesele lui cu însuși adevărul într'un mod inconștient; sunt apoi oameni cari îndeplinesc conștiința aceeași operațiune.

Simțind adevărul și regulându-și viața intimă după porunca lui, încă nu înseamnă că te-ai pus în slujba adevărului. Pe lângă pricepere, pe lângă simțire și voință, mai e nevoie de putere, pentru ca să poți fi slujitorul adevărului.

Apostolii l-au cunoscut pe Isus, au priceput că-i Dumnezeu, i-au văzut minunile, L-au pipăit după învierea sa din morți, L-au văzut înălțându-se la cer. Pricepând adevărul cel nou ei l-au și simțit, în viața lor internă l-au și introdus și voința lor ardea de dorul să vestească lumii acest adevăr. Dar în loc să fi început propovăduirea, ei rămăseră zece zile cu ușile încuiate de frica iudeilor. Chiar să nu le fi poruncit Domnul: „De Ierusalim să nu vă depărtați, până ce nu va veți îmbrăca cu

putere de sus, ei n'ar fi avut posibilitatea să-și înceapă munca apostolească pusă în slujba adevărului.

Aveau pricepere, simțire și voință, dar nu aveau puterea necesară în propovăduirea adevărului celui nou.

La Rusalii s-au îmbrăcat cu putere de sus, au pornit și au cucerit lumea.

„Puterea de sus“ este izvorul puterii necesare în slujba adevărului. Nu ne vom gândi numai decât la o minune, la darul cel peste fire ce s-a coborât peste apostoli, cuvintele „putere de sus“ le folosim numai ca punct de mănecare. Din însăși viața noastră, din însuși sufletul nostru putem scoate această putere care ne pune în mână arma și ne silește să intrăm în slujba adevărului. Cum o putem scoate? Și cine o poate scoate?

Întâlnim în viața atâția oameni buni, cinstiți, blânzi cari trăiesc după adevăr în intimitatea sufletului lor, dar cari, văzând tronând minciuna în vecini, nu cutează să-și ridice nici un deget împotriva, ei. Pricep și urăsc nedreptatea lor, pentru aceea nu cutează să i se pună în drum. E marea și neroditoarea ceată a oamenilor despre cari se zice că „n'au destulă inimă“. Pentru ce n'au putere, pentru ce nu se pun în slujba adevărului? E o prive-

liște edificatoare pentru cuvioșii lor ochi să vadă zi de zi în preajma lor orgiile minciunii?

Oricine va răspunde cu ușurință: nu se mișcă, pentru ca să nu se dujmănească cu unul și cu altul, să nu-și primejduiască interesele sale, să nu-și împrăție dulcea odihnă în care s-a cuibărit. Ei bine, dar interesele mai înalte, naționale, umanitare, nu-l vor putea hotări să ese în arenă?

Nu, pentru că bunul om nu simte interese mai înalte decât ale lui. De multe ori ni se dă prilejul să cunoaștem latimea aceasta de întunec la cel mai bun prieten, la bărbatul încunjunat de cinste și dragoste. Crezi cu siguranță că va fi sprijinitorul cutărei acțiuni de interes obștesc, că se va opune — într'un cas dat — minciunii și nedreptății, — și te trezești că lucră cu totul din potrivă. Pentru că se teme.

Sunt de desprețuit astfel de oameni? Nu, sunt de compătimit pentru că nu sunt oameni întregi. Ei au pornit pe drumul care să-i ducă până la culme, dar s'au oprit făcându-l de jumătate, fie că le-au secat puterile, fie că n'au mai putut descoperi nici o cărare pe care să meargă mai departe.

Ei nu sunt îmbrăcați cu „putere de sus“. Sufletul lor nu li s'a revelat în toată strălucirea, căci în aceasta revelație stă „puterea de sus“ pe care o

Să nu credem însă, că tot așa de larg s'ar fi deschis și în alte părți, dacă ar fi vorbit tot părintele Lupăș. Nu. Poporul din Săliște a fost educat de așa. Și educația asta s'a săvârșit pe încetul.

Aci s'a făcut o operă de educație, care azi, la glasul luminătorilor păstori sufletești, își dă roadele; o educație care ar trebui luată de model de toți cărmătorii suflet și ai satelor noastre.

În Săliște rar om, care să nu lase ceva bisericii sau școlii, când închide ochii. Unii mai mult, alții mai puțin, după cum li ajută puterea.

Iarși o dovadă despre educația ce au primit, despre alipirea lor de școală, biserică și de slujbii rii acestora, în care au vădit totdeauna binevoitori, luminători și conducători desinteresati, care, în marea lor majoritate, au stat totdeauna alături de popor, nu numai în zilele de huzur, ci și în cele de necazuri și dureri.

Dacă s'au deschis așadar inimile și pungile Săliștenilor, cu atâtă dărnicie, la apelul preoților lor, s'au deschis, fiindcă li iubesc, fiindcă au experiența trecutului dovadă, că oamenii aceștia nu i-au dus pe căi greșite, n'au căutat niciodată să-i exploateze, și, mai ales despre protopopul lor actual, s'au convins că cine le face și cât trudește pentru luminarea și povățuirea lor.

Doamne, oare când vom ajunge ca glasul preoților noștri, nu al tuturor, al majorității numai, să aibă în sufletul poporenilor răsunetul pe care-l are glasul preoților din Săliște?...

Părintele protopop Dr. I. Lupăș ne arată azi o cale sigură la sufletul poporului, prin volumul acesta de predici.

Și nu ne indoim, că toți preoții și învățătorii noștri, (fie ei acasă, fie pe câmpul de luptă), care înțeleg mai bine decât alții intelectuali rostul educativ și puterea mângăitoare a acestor predici, — se vor face tot atâtea răspânditori însufleții ai acestei hrane de „întremare sufletească“ atât de necesară azi atât pentru cei rămași acasă cu ghimpele neliniștii în suflet, cât și pentru cei de pe câmpul de luptă, cu nesiguranța clipei următoare, cu chinurile gânlurilor

putem scoate din noi înșine, puterea ce ne pune în slujba adevărului.

Cum o putem scoate? S'ar putea răspunde pe scurt: încredințându-ne de superioritatea și vecinicia vieții omenești. Și cine o poate scoate? Acela, care muncește necurmat să se încredințeze de superioritatea și vecinicia vieții omenești. Sufletul botezat cu aceasta convingere ce și-o poate câștiga privind în lumie și în sine însuși, se va pune de bună voie în slujba adevărului. Interesele individuale vor cădea în fața celor superioare și vecinice, și omul nu va mai avea pentru ce se teme în mărturisirea adevărului și în lupta pentru biruința lui. Nu va pierde nimic, pentru că totul ce are să câștige e înaintea lui.

Nu vei face din nime un erou până ce nu-l vei fi convins că nu e vorba de pierdut ci de câștigat. Spre nimic nime nu simte nici o atragere.

Dă-i omului cunoștința și simțirea convingerea intereselor adevărate omenești — adânci, nemuritoare — îl vei pune ușor, se va pune însuși, în slujba adevărului, căci a primit putere de sus. De sus? Da, din întreaga înălțime strălucită a sufletului său. Se va numi apostol, martir, erou, — îl vor numi alții, el însuși abea se va crede un om întreg.

Sunt vremuri când la un popor multe guri se grăbesc să spună ade-

de-acasă și a celor din jurul său, — cât și a celor din nenumeratele spitale străine, în care bieții noștri spitași n'au cu cine schimba o vorbă în limba mamei lor, n'au un medic sau un preot, care să le înțeleagă limba, căruia să-și destăinuiească durerea ce le chină trupul și le paște sufletul.

O binefacere mai mare, în zilele noastre, decât punerea în mână tuturor nenorociților știutori de carte, această colecție de cuvântări, — nu ne putem închipui.

Iată de ce apelăm cu toată căldura la sprijinul tuturor oamenilor de bine pentru răspândirea ei, mai ales că întregul venit curat al acestui volum intră în fondul „Șaguna”, înființat la 1909 tot de părintele Lupaș, cu menirea de a răspândi scrieri folositoare în popor. Acest fond a crescut din vânzarea numerelor 1—16 la suma de K 5200.

Încă o dovadă frumoasă, grațioasă, despre felul de a munci și a jertfi al părintelui Lupaș și al tovarășilor săi, pentru educarea și ridicarea poporului nostru.

Și ne roșește obrazul, când ne gândim că omul acesta, azi membru al Academiei române, cu o activitate atât de bogată și atât de apreciată la activul său, și ca om de știință și ca preot, — a putut să rămână în minoritate, când a fost vorba de a i se lărgi opera de activitate.

Ajungând la sfârșitul aprecierilor și reflexiunilor noastre trezite de volumul „Mângâiați poporul!”, nu ne putem stăpâni condeiul să nu asterнем pe hârtie și ideea ce se lămurește din compararea activității bis.școlare din protopopiatul de sub conducerea părintelui Dr. I. Lupaș, cu activitatea calorică, multe, prea multe protopopiate ale noastre.

Ne gândim la fața ce ar avea-o azi viața noastră bis.școlară, dacă am fi avut măcar 10 protopopi ca Dr. Lupaș, cu interesul, cu râvna, cu duhul lui...

Și, deși gândul nostru e îndrăgnet, și în caz de realizare: „jignitor” pentru multe ambiții nejustificate, dorul neastâmpărat de a vedea desvoltându-se și în celelalte protopopiate o muncă spirituală mai sistematică, luminată de finte mai clare, și sprijinită și activată de un control colegial, dar mai efectiv al activității duhovnicești și culturale a fiecăruia, — cum se face în protopopiatul Săliștei, — ne îndeamnă să supunem aprecierii autorităților competente ideea următoare:

N'ar fi în interesul bisericii și a școlii noastre, de progresul nostru, ca viitorii noștri protopopi, înainte de a-și ocupa postul, să

vărul, și sunt iarăși alte vremi când prea puține sunt cari se mai deschid; vremuri când mulți se pareau puși în slujba adevărului și alte zile-când abea de sămânță mai rămâne câte unul în aceasta meserie ingrată. Interesele vitale ale unui popor nu se schimbă în câțiva ani, nu se schimbă de-odată cu aceia cărora le plăcea să creadă că-i reprezintă interesele. Inconștient, ele se mișcă greoaie spre aceleși finte.

Vremile din urmă sunt potrivite însă pentru a constata cari dintre conducătorii unui neam au fost cu adevărat în slujba adevărului și a dreptății lui. Luând în considerare toate piedecile de manifestare, create de împrejurări, putem afirma că, de pildă, la noi românii putem număra pe degete pe cei cari au rămas credincioși slujbei ce-au purtat-o odată. Mulți tac de tot, pentru că așa e mai cuminte, unii lucră în direcție opusă cu activitatea lor de mai înainte, fiindcă așa e mai rentabil. Nu vrem să infierăm pe nime; după părerea noastră cei ce au deraiat sau deraiază nu sunt vrednici de dispreț ci de compătimire, nici ei nu sunt oameni întregi. În slujba unui neam nu se pune cu adevărat și cu folos decât cel ce a primit în suflet botelul priceperii și al simțirii superioarelor, vecinicilor ideale și interese ale unui popor. Și în slujba asta trebuie să fi îmbrăcat cu „putere de sus”. Dacă n'ai această putere desigur rămâi în șanț pe lângă drum, ori cât te vei fi bătut odată în piept că slugăști cutărui neam de viță veche.

A.

facă cel puțin un an practică — și, cutezăm s'o spunem că, azi, cea mai bună practică s'ar face la Săliște — în conducerea, administrarea și hrănirea, activarea vieții sufletești a protopopiatului, în „sporirea potenței culturale a bisericii?”

Câte idei sănătoase, menite să germinizeze în noul ogor, ce stimuli puternici de muncă, cunoștința cător mijloace mai eficace pentru activarea unei vieți culturale mai palpabile și mai rodnice în rezultatele sale n'ar putea duce noul protopop în protopopiatul său, din trecerea unui an de zile în atmosfera mai intelectualizată, luminată de preocupări mai superioare, încălzită de o neslăbită râvnă și dragoste de muncă, — din contactul zilnic cu un Dr. Lupaș, vecinic activ, vecinic frământat de nouă și nouă probleme și planuri, menite ca să ne îmbogățească viața sufletească și să ne sporească și fortifice capabilitatea culturală.

Șchinteia de lumină, plusul de energie și de holdrăre de a desfășura o activitate mai potentă pentru ridicarea alor noștri, și sporul de suflet, ce le va duce noul protopop cu sine, de bună seamă vor echivala anul trecut departe de protopopiatul său.

Azi, când aproape toți titrații: advocați, medici etc. trebuie să-și aibă anii lor de practică ca să-și poată câștiga dreptul de practică liberă, independentă, — să nu avem oare și noi dreptul să cerem acest an de practică și dela coi cărora li se încredințează cărna sufletescă a atâtor zeci de mii de suflete?...

Voiam să continuăm, dar cineva ne strigă ironic în urechi: Ați innebunit?

T.

Dr. Ioan Lupaș.

Noul membru al Academiei Române.

— Câteva date biografice. —

Știrea despre primirea în șirul membrilor activi ai Academiei Române a valorosului protopop al Săliștei, Dr. Ioan Lupaș a produs, desigur, în toate cercurile românești dela noi cea mai sinceră bucurie.

Frin această înaltă distincție s'a încoronat din locul cel mai competent munca asiduă și desinteresată a unui bărbat în floarea vieții, a cărui activitate ca scrutător drept, priceput și minuțios al istoriei noastre bisericesti, culturale și politice, ca conferențiar și orator distins și ca păstor sufletesc-model i-a atras de ani de zile reunoștința neamului.

Noua demnitate, suntem siguri, va servi d-lui Dr. I. Lupaș ca un nou puternic imbold pentru continuarea muncii sale închinată bine-lui neamului românesc.

Ziarul bucureștean „Minerva” înregistrând alegerea d-lui Dr. I. Lupaș scrie între altele:

În ședința dela 27 Mai 1914 d. I. Bogdan a propus, ca Academia să aleagă de membru corespondent pe părintele protopop Ioan Lupaș din Săliște.

Supusă la votul plenului propunerea se primește și în ședința dela 29 Mai 1914 părintele Lupaș este ales membru corespondent al Academiei, odată cu postul O. Goga, propus de d. Iacob Negruzzi și Delavrancea.

N'au trecut nici 2 ani și înalta instituție culturală, la 19 Mai 1916, l'a ales pe I. Lupaș membru activ al ei, în secția istorică, în locul regretatului canonic I. M. Moldovanu dela Blaj.

Păr. I. Lupaș s'a născut la 9 August 1880 în Săliște, din părinți țărani. A studiat școala ungurească din Sibiu și cea românească din Brașov de unde și-a luat diploma în 1900. A studiat 4 ani facultatea de filozofie din Budapesta, specializându-se în istorie și filologie latină și în 1904 și-a luat doctoratul în filozofie magna cum laude.

A urmat apoi cursurile de istorie bisericască la Universitatea din Berlin aceluiași renumitului Adolf Harnack. Dela 1905, până la 1908 funcționează ca profesor la Seminarul Andreian din Sibiu. A fost ales administrator protopopesco și apoi protopop al Săliștei și membru în congresul național biseri-

cesc din Sibiu. — Pentru un articol istorico-social publicat în „Țara noastră” a suferit, în 1908, o condamnare de 3 luni ce a făcut-o în închisoarea din Seghedin.

Activitatea literară și a început-o în 1900 în „Tribuna” din Sibiu; a publicat apoi la „Telegraf Român”, „Tribuna” din Arad, „Neamul Românesc”, „Luceafărul”, „Convorbiri Literare”, „Viața Școlară”, Revista generală a învățământului, Biserica ortodoxă română, Revista Judiciară, etc.

Iată parte din lucrările sale publicate în broșuri, ori volume:

- 1) Câteva pagini din trecutul comunei Săliște, Sibiu, 1908.
- 2) Șovinismul confesional în Istoriografia românească ardeleană Sibiu, 1908.
- 3) Un capitol din istoria ziaristicii românești, Gh. Barițiu, Sibiu, 1906.
- 4) Despre începutul neamului românesc Sibiu, 1906.
- 5) Contribuțiunea la istoria politică și culturală a epocii lui Șaguna, 1908.
- 6) Un răspuns detractorilor lui Șaguna, 1909.
- 7) Mitropolitul Andrei Baron de Șaguna, Monografie istorică, Sibiu 1909.
- 8) Populus Verbozianus, articole istorico-politice 1910.
- 9) Contele Ștefan Szachny și politica de maghiarizare, Sibiu, 1910.
- 10) Viața unei mame credincioase: Un elogiu al mamei lui Șaguna 1910.
- 11) Ms. Iona Episcopilor Ghersim Adamovici și Ion Bob la curtea din Viena în 1729. Sibiu 1912.
- 12) Principele ardelean Arcațiu Baresal și Mitropolitul Sava Brancovici 1655—1661, 1913.
- 13) Spica din istoria noastră bisericască.
- 14) O încercare de reunire a bisericilor românești din Ardeal la 1798 și multe altele.

În limba maghiară:

- 1) Az erdélyi görögkeleti egyházak vallásainak a XVIII század folyamán. (Biserica greco-orientală în cursul secolului al XVIII-lea), Budapest, 1904.
- Teză de doctorat.
- 2) Történeti párhuzamok (paralele istorice). Polemica cu istoricul maghiar János Benedek, Budapesta 1907.

Toate lucrările părintelui Lupaș au fost foarte bine apreciate de revistele serioase străine și române. În special teza sa de doctorat. Începutul neamului românesc și în deosebi Mitropolitul Andrei de Șaguna, despre care „Convorbirile Literare” scriau în 1909: «Dela apariția scrierilor politice ale lui Eminescu și până azi, n'a eșit o lucrare în limba românească, din care ticeretur și țefi cei cu grijă față de prezent și de viitor să poată împrumuta mai multă și mai curată lumină.»

«Viața românească» (No 12 din 1909) o arată ca o scriere de un pasionant interes, în care autorul caracterizează în chip feroc și puternic invadabilitatea a lui Șaguna; iar d. N. Iorga în «Neamul Românesc» din 1909 spune că «această carte interesează în cel mai înalt grad fiind bine lucrată și scrisă foarte împedec.»

La fel a fost apreciată de «Junimea Literară» din Bucovina. «Luceafărul», «Gazeta Transilvaniei» etc. iar d. I. Bogdan zicea în 1914 în raportul său către Academie, că «pe urma acestor țări d. Lupaș e privit astăzi de românii din Ungaria, ca «unul din cei mai buni istorici ai lor, ca istoriografii lor «per excellentiam».

În prezent părintele Lupaș colaborează la «Pagina Literară», «Biserica ortodoxă», multe reviste bisericesti și ziare zărnice de peste munți.

Operațiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 9 Iunie.

Câmpul de operațiuni dela vest.

Artileria noastră a incendiat la Lohons, spre sud-vest dela Perrone, depozite dușmane de muniție, a bombardat pe aviatorii dușmani și transporturi de trupe la gara dela Suippes (în Champagne) și având un bun efect vizibil, pe țărmlu stâng al râului Maas, contra bateriilor franceze, precum și contra unor coloane de infanterie și de automobile de povară.

La dreapta dela Maas lupta decurge favorabil pentru noi. Contra-atacuri puternice îndreptate cu forțe mari în livezile dela Thiamont și între pădurea Chapitre și fortul Vaux au eșuat fără

excepție sub grele pierderi pentru dușman. În Vosgi, la ost dela St. Die, ne-a succes ca prin esplotii de mine să distrugem părți întinse din tranșeele dușmane.

La ost și sud-ost și pe Câmpul de operațiuni din Balcani.

La trupele germane nu a obvenit nici o schimbare.

Declarația lui Bethmann Hollweg.

Am accentuat de rapetite ori în «Gazeta Transilvaniei» că este năvitate să așteptăm încheierea unei păci grabnice. Declarațiile pacifiste luate în cursul războiului au fost sporadice și efectul lor să poate resuma în credința optimistă a unei anumite prese, care caută să afle cu orice preț o soluție a acestui teribil proces. Pacea oricât ar dori-o lumea și oricât ar pretinde-o pacifisții este încă — durere — foarte departe. Rivalitățile capitaliste și naționale sânt încă atât de mari, forțele tuturor puterilor sânt încă atât de intacte, dușmăniile de rasă predomină încă atât de tare sufletul națiunilor încât a spera în o pace grabnică, este nu numai o utopie, ci mai mult: este o imposibilitate.

În vremea din urmă s-a simțit o oarecare ameliorare a situațiunii. Ceea ce ne părea o absurditate, s-a întâmplat: Conducătorii cabinetelor făceau declarații de pace. Dar declarațiile aceste izvorâte din sentimentul profund al atrișmului erau rostite în abstracto. Bethmann-Hollweg, cancelarul imperiului a declarat în lunile trecute că Germania este dispusă a încheia o pace definitivă, dacă aceasta i să va ofere onest și fără a știrbi suveranitatea imperiului german. Poincaré a răspuns acestui discurs cu ironii și tot astfel făcuse Asquith, iar în vremea din urmă Edward Grey și totatunși, când Germania oferea pacea (fărăste nu ca să se realizeze statu quo ante-ul ententei), ententa a preparat trei ofenzive puternice. Dar spiritul organizator german a răspuns repede consiliului din Paris. La Verdun, la Salonic, în Italia spiritul inițiator al ofenzivei este al puterilor centrale. În Bucovina, Ruși — după presama — au pornit ofenziva de mult planuită, aruncând pe front uriașe forțe militare.

Nici pe mare n-a stagast lupta. După intervenția americană, Germanii nu putea avea decât o cale să-și apere prestigiul: provocând o luptă navală. «Skagerrak» este Golfului maritim.

Lupta epocală între flota engleză și cea germană, s-a sfârșit cu victoria Germanilor. Nu vrem să zicem că Anglia este învinsă și pe mare. Angliei îi rămâne forța maritimă, cu o superioritate incontestabilă, dar prestigiul imperiului britanic a scăzut simțitor la Skagerrak, căci aci să împlinește biestemul lui Napoleon, care amenința pe Nelson când acesta învinsese flota franco-spaniolă, că a strea putere va submina planurile drăcești ale bestiei acoame. Imperiul german s-a preparat de multă vreme la război și «dacă intoleranța lui Edward a zădărnicit alianța anglo-germană, după cum să vede din «exposul lui Bethmann-Hollweg aproape iscalită — Germania, cu intuiția lui Tirpitz s'a pregătit pentru a nu fi neliniștită de John Bull, pe mare.

În astfel de condițiuni, orice acțiune pacifistă trebuie să eșueze. «Acțiunea» lui Ford, nu are mai mare importanță decât un matineu pacifist împrăunat cu o excursiune pe mare. Acțiunea prelaților Gibbon și Hartmann, despre care vorbea în lunile trecute presa din Șvțțera, servind cu amănunte «Journal de Genève»-ul, care aduce în combinație și călătoria lui Bülow în Zürich — s'a uitat cu totul. Nu să mai vorbește de Bryan, și stăruința lui Alfonso, regele Spaniei dela lătra cu Papa ca pacificatori, a slăbit.

Președintele Statelor Unite: Wilson, după ce a spus cu emfaz că «momentul a sosit pentru a trata asupra păcii», — influențat probabil de opinia publică din America ententofilă, s'a retras în tuculanul său prodigios din California, studiind problemele «genetismului politic. Să mai află căliva pacifisți notorii, cari încearcă să deslege problema războiului cu ședințe umaniste la Zimmerman și Kienthal și socialdemocrația «internțională», cu ședințe ei ententiaști, nu mai abize de-a fanteza de-a vedea lumea împăciuită. Dar ce sânt acțiunile pacifiste ale în-tivizilor și ce rezultat pot avea? Liebknecht este arestat, pe Alexandru Blanc l-au flusrat în camera franceză și lui Treves, să ferecă mâinile în lanțuri de carabinieri. Utopie, în tot locul utopie.

Cancelarul Germaniei în declarația recentă a revenit asupra evenimentelor mai proaspete. A recunoscut și de astădată, că da, Germania a vrut să încheie pace onestă. A recunoscut

că de-aci încolo Germania nu va mai face propuneri de pace, ci va aștepta propunerile din partea dușmanilor ei, deci toate propunerile pacifiste germane de până acum sânt fără obiect. Cancelarul german a declarat că înainte de războiu a vrut să intre în alianță cu Anglia, ca să zdrobească blocul franco-rus și declarația aceasta senzațională a lui Bethmann-Hollweg negreșit va electiza conștiința celor, ce erau convinși dela întâlnirea din Reval, că împăratul german vrea să susțină pacea europeană.

În cursul declarației sale cancelarul imperiului german a negat acuzăția dușmanilor sânt că a contramandat mobilizarea cu trei zile prețioase, ce au costat Germaniei o mare parte a Alsacei — a negat că ar fi vrut să se alieze cu Japonia, ofrind acesteia avantajii materiale.

Nu mai puțin în eresentă a fost polemica lui Bethmann-Hollweg cu unii «pamfletari». Pamfletarii aceștia au răspândit mii și sute de mii de exemplare din publicațiile lui în care atacă cu înverșunare atât pe împăratul german, cât și pe cancelarul lui. Bethmann-Hollweg apărând interesele censurei, a declarat că n'o să întreprină nici o legătură cu fracțiunea parlamentară a socialistilor, pe care, chiar pentru pășirea lui Hasse și Liebknecht, o desprețuește. Cancelarul german a amenințat pe socialdemocrați că după războiu națiunea germană o să se răfuiească cu dănsii, care au periclitat unitatea națională a neamului german cu declarații inutile.

La sfârșitul discursului său Bethmann-Hollweg a vorbit și de «diavolul foamei», pe care războiul de usură l-a trimes în Germania și cancelarul nu s'a silit să recunoască, că, deși poporul german suferă de neajunsuri și este lipsit de necesitățile sale zilnice, cu jertfă și abnegațiune își poate împlini datoria față de patrie.

Declarația lui Bethmann-Hollweg spulberă credința celor, ce vedeau perspectivele unei păci grabnice — și gura tuului roștește învinate cuvintele viltoului.

Cine va fi viitorul prezident al Americii?

Ziarul «Zeit», din Viena se ocupă într'un articol de fond cu șansele candidaților la prezidenția Statelor-Unite. În serioasă combatție ar fi lăuți trei candidați, anume: Wilson, Roosevelt și Hughes.

Partidul democratic îl candidează pe Wilson. Partidul republican e împărțit între Roosevelt și Hughes, și dacă nu se unește asupra unui singur candidat, reușita lui Wilson este asigurată.

«Die Zeit» face contemplări asupra efectului ce poate să-i aibă alegerea cu privire la război, ajungând la următoarele concluzii finale:

«Wilson e pacifist Roosevelt și soții sunt imperialiști. Wilson oscilează între pacifism și amenințări cu război. Republicanii nu s'au îngrozit nici odată de război, și ei fac reproș lui Wilson, că nu a pîșit energie încă când cu violarea neutralității Belgiei și în contra metoadelor de război ale Germaniei. Deci nu este greu de prevăzut, ce urmări de mare însemnătate poate să aibă rezultatul alegerii din America asupra războiului din Europa.»

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 9 Iunie.

În nordul monarhiel.

Luptele au fost eri mai puțin violente în nord-ost. La Kolki, la nord dela Novo Alexintec, la nord-vest dela Tarnopol și pe Nistru au fost respinse, cu grele pierderi pentru dușman, atacuri rusești. La granița Basarabiei a fost liniște.

La granițele italiene.

Pe platoul dela Asiago am ocupat Monte Sisemol și la nord dela Monte Meletta am ocupat Monte Castel Umberto, puternic ocupat de Alpini. Mortierele noastre grele au luat sub foc greu Monte Lisser, fortul panțerat la vest dela regiunea fortificată dela Primolano.

Numărul prizonierilor italieni s-a ridicat cu 28 ofițeri și 560 soldați, iar prada cu 5 mitralieze.

Aviatorii noștri de marină au bombardat din belșug stabilimentele gărilor dela Portogruaro, Fatisana, Palazzolo, fortul intern dela Grado și o stațiune dușmană de aviație.

Aviatorii noștri au aruncat bombe asupra gărilor dela Schio și Piovone

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Situația e neschimbată

General de divizie Hayer, loc. în zădărnici săfășurii de atac major

Din parlamentul ungar

Programul de muncă. — Interpeleția contelui Apponyi în chestia pactului cu Austria.

Mercuri s'au înt unit, precum și cam, camera ungară și casa magnatilor într-o scurtă sesiune, pentru desbaterea și votarea celor mai urgente obiecte dela ordinea zilei.

În ambele camere prezidenții, deschizând ședința, au adus elogiile armatei noastre viteze și comandaților lor propunând trimiterea unei telegramme omagiale Maj. Sale Monarhului și a unor telegramme de felicitare: Moștenitorului tronului, arhiducilor-comandanți Frideric, Eugen precum și prezidențului parlamentului german Dr. Kaempf. Se primește.

Prim-ministrul Tisza a expus pe scurt programul de lucrări a camerei, între cari proiectele de dare și alte proiecte de ordin financiar, proiectul provizoriului bugetar și acordul financiar cu Croația. De închidere propune ca să se țină săptămânal în mediu 3-4 ședințe, fiecare însă de-o durată de 8 ore.

În ședința de ieri s'a primit propunerea contelui Tisza privitoare la stabilirea timpului și duratei ședințelor și s'a dat cetire răspunsurilor la telegrammele trimise din ședința de Mercuri.

S'a hotărât apoi, ca din cauza Rosaliilor viitoare ședința să se țină Mercuri în 14 Iunie.

După anunțarea câtorva interpeleții, între cari interpeleția dep. Pozsgay în chestia concedierii militare, și-a desășurat contele Apponyi interpeleția în chestia prelungirii acordului economic și comercial cu Austria, cu privire la care sunt actualmente în curs negociat între guvernul austriac și ungar. Interpelantul pledează în contra unei prelungiri mai mari de cât pe timp de 10 ani a acestui acord, căci o prelungire mai lungă ar putea avea urmări incalculabile, ne putând ști ce s'imbibă și aduce actualul războiu pe terenul economic și financiar. În contra unei prelungiri pe o durată mai lungă atât dânsul cât și opoziția se va lupta cu toate mijloacele legale. Cere de închidere ca guvernul să lămurească camera despre tratativele în curs între ambele guverne ale Monarhiei.

În răspunsul său prim-ministrul Tisza își dă pe deplin samă de greutate cari stau în legătură cu încheierea unui acord în situația actuală. Monarhia trebuie să fie însă capabilă de acțiune în această direcție, deoarece după războiu se vor iniția în întreaga lume tratative economice de o mare importanță. Prin urmare datorința statului este să delăture în vederea evenimentelor viitoare orice nesiguranță pe terenul economic. Precum ar fi o greșală ca să rezolvim acum orice mare problemă, pe care n-ar pretinde-o interesul națiunii ungare, tot astfel ar fi o greșală incalculabilă să renunțăm la rezolvirea unor chestiuni, a căror amănunțime ne-ar putea pricuii pagube catastrofale. În privința tratativelor în curs — a zis Tisza — trebuie să ne impunem deocamdată tăcere, dar protestăm în contra acelor cari din această tăcere ar trage orice consecvențe neperțabile.

Contele Apponyi, deși ia la cunoștință lamuririle date, regretă că prim-ministrul n-a dat deslușiri cu privire la durata acordului economic-financiar. Toți factorii chemați să ia la cunoștință, că încheierea unui acord lung va produce cea mai mare amărăciune în țară. Ține deci să protesteze din nou în contra unui acord cu termen mai lung.

Camera, după ce a luat la cunoștință răspunsul prim-ministrului, își amână ședințele până Mercuri.

Grecia și Ententa.

Demobilizare parțială. — Blocarea flotei eline. — Intre ciocan și nicovăla.

Grecia pare a fi ajuns complet sub influința puterilor entente. De voie, de nevoie ea e silită să se supună pretenției acestor puteri, ca să nu fie supusă infometării și altor represalii de ordin economic, financiar și militar.

Agentia Reuters comunică din Atena, că consiliul de miniștri elin a hotărât concedierea de sub arme a celor 12 contingente mai vechi.

O altă telegramă din Atena a amănunțit agenții mai comunică: Deși nu există nici un comu-

nicat oficial, se crede că blocarea flotei comerciale eline a intrat în vigoare începând cu ziua de 7 Iunie. Acest demers a produs în Piețe un efect izbitor. În cercurile oficiale eline se desfășoară o activitate febrilă; prim-ministrul Skulidis stă în contact neîntrerupt cu regele.

Ziarul „Times“ comunică din Atena: După ocuparea fortului Ruppel ambasadorii ententei au comunicat guvernului grec, că, dacă s'ar permite trupelor bulgare și germane să înainteze mai departe pe teritoriul grec, aceasta ar avea urmări serioase.

Din Bucovina.

Decretarea înființării Orfelinatului Cernăuți 4 Iunie n.

La întrunirea fruntașilor bucovineni, care s'a ținut Luni în 29 Mai n. aici sub prezidiul d-lui deputat Dr. Eusebie Popovici, s'a decretat cu o deosebită însuflețire înființarea cu Orfelinatului românesc din Bucovina cu sediul în Cernăuți.

După o dezbateră amănunțită s'a votat un statut de organizare a cărui puncte principale sunt următoarele:

»Scopul orfelinatului este: adăpostirea, creșterea și instruirea orfanilor români din Bucovina, lipsiți de mijloace. Se vor considera îndeosebi orfanii după cel căzuți pe câmpul de luptă sau morți în urma serviciului adus patriei pe timpul războiului.

Spre a dobândi mijloacele pentru înființarea și susținerea orfelinatului se crează un fond special: Fondul orfelinatului românesc din Bucovina, care se strânge din contribuțiuni benevole, din colecte, donațiuni și legats.

Pentru administrarea acestui fond cât și pentru înființarea orfelinatului se instituie un curatoriu, care se compune din: I. P. S. S. M. Mitropolitul Bucovinei; Mareșalul Bucovinei; Președintele Societății pentru cult și lit. pop. rom. din Bucovina; Președintele societății »Școala Română« din Suceava; Președintele Centralei bănelor raif. Prezidența soc. »Damelor române« din Bucovina; Trei membri, cari se vor alege prin cooptare.

Din banii ce se vor strânge pe calea arătată sub IV, jumătate vor forma capitalul inatacabil al fondului, iar a doua jumătate prezenta și interesele se vor întrebuința pentru înființarea și instalarea orfelinatului, apoi pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere.

Se vor primi în orfelinat numai copii cari au atins vârsta de 6 ani; copii orfan până la această vârstă vor fi adăpostiți de către curatoriu pe la rude și alte familii gata de jertfă, eventual plătinându-se o creșă amănunțită pentru susținerea lor. Copii se vor adăposti în orfelinat până ce vor împlini vârsta de 14 ani și curatoriu va avea de grijă ca după împlinirea acestei vârste, copiii să fie adăpostiți și aplicați amănunțit aptitudinii lor. Copii, cari se vor arăta deosebit de talentați și bine pregătiți, vor trece, împlinind 10 ani, în școlile secundare, fiind întreținuți pentru timpul studiilor în internatele societăților care au întemeiat orfelinatul.

Înființarea Orfelinatului fiind decretată, s'a și inițiat colecta oficială. În fruntea acestei colecte vedem pe I. P. S. Mitropolitul Repta cu 1000 cor., conv. tul sf. Mânăstiri Putna 2200 cor. etc.

Cu Dumnezeu înainte! C.

Din România.

Starea excelentă a câmpului. — Rușii arestează un comerciant român. — Al zecelea tren Carmen Sylva. — Diplomatica. — Încheierea anului școlar. — Închiderea graniței româno-bulgară. — Ținutul Prutului zonă de războiu. — Centenarul lui C. A. Rosetti.

Din rapoartele sosite la minister, știrea câmpului și a semănăturilor este excelentă. Feama că grăul va prinde rugină în urma ploilor dese cari au căzut este astăzi înlăturată. Timpul frumos din ultima săptămână a ajutat creșterea spicului care se prezintă frumos iar paiele bine crescute.

»Un cunoscut comerciant din Galați, om în vârstă de 60 ani, anume I. Balan,—scrie ziarul „Dimineața“—fost timp de 16 ani în serviciul navigației ruse din Galați, a plecat în Rusia prin Reni, la 21 Martie. El a fost prin Petrograd, Odessa și Kișinău în afaceri comerciale La 26 Aprilie a fost dus în stare de arest la Odessa și de atunci nu se mai știe nimic de dânsul, cu toate că cetățările, demersurile și telegrammele familiei. Nu se știe ce învinuie i se aduce celui arestat și nici unde să află el acum. Familia a intervenit și la ministrul nostru de externe supunându-i cele întâmplate.

A sosit la Ploiești al zecelea tren rapid de mărfuri, venind din Germania, conținând 5 vagoane cu tablă de fier, 15 vagoane cu obiecte de fier, 2 cu tuburi de fier, 2 cu cutie, 1 cu utensile de fier, 1 cu șuruburi, 1 cu mărfuri diverse și 1 cu roți.

Citim în „Steagul“ următoarele: Fostul ministru al Franței d. C. Blondel, care giroază afacerile legației până la sosirea noului titular, nu se va reîntoarce în patrie. D. Blondel va rămâne în România, unde i se va încredința, după cum se asigură, postul de director al Băncii Franco-Române. Cât privește pe succesorul său, contele de Saint Aulaire, d-se se află actualmente la Petrograd, spre a se înțelege cu cercurile oficiale rusești asupra atitudinii ce trebuie să aibă în România.

Marți, în 31 Mai v. toate liceele și gimnaziile din țară vor închide anii școlari 1915-1916. Conform noului regulament, nu va avea loc nici un examen de sfârșit de an.

Comunicația pentru călători și mărfuri între Bulgaria și România în punctul Rusciuc a fost întreruptă la ordinul autorităților bulgare. Știrea aceasta a produs în Giurgiu mare surprindere.

»Opinia din Iași e informată, că guvernul român a decretat ținutul de-alungul Prutului pe o lățime de 30 kilometri dela granița rusă de zonă de războiu.

Duminecă, 5 Iunie v. curent va avea loc la statua lui C. A. Rosetti, ceremonie comemorativă pentru împlinirea a 100 de ani, dela nașterea marelui scriitor și om de Stat român. Discursurile vor fi ținute de către președintele consiliului, de președintele Camerei, de președintele Academiei, de d-l Em. Costinescu, de d-l C. F. Robescu, de d-l Hagi Tudorici și de președintele Sindicatului zărilor. La sceleritate vor fi invitate societățile culturale, industriale și comerciale și toți admistratorii marelui om politic. Comitetul a luat hotărârea să editeze un volum, care va cuprinde o notiță biografică și un studiu complex al vieții publice și operilor lui C. A. Rosetti.

ȘTIRI.

10 Iunie n. 1916

Din cauza sărbătorii Rusaliilor ziarul nu va apare până Mercuri seara.

Reprezentăția în favorul Orfelinatului U. F. R. Programul pentru reprezentația de Duminecă 5/18 Iunie, care se va da în favorul Orfelinatului Uniunii femeilor române din Brașov și dela care sperăm, că nu va lipsi nici un Român, care își iubește neamul, e stabilit în liogiamente generale astfel:

I. »Rugăciune către Fecioara Maria« de Eminescu dec amată de d-șoara El Meret.

II. Debutul elevilor Grădinei de copii (Marșuri, exerciții gimnastice, jocuri sădăștești etc.

III. »O sezătoare la sat« aranjată de d-na M. Gr. Fopescu cu cântece și text actual în această sezătoare vor debuta 13 d-șoare din societatea brașoveană îmbrăcate în minunatul nostru costum național.

Bilete se află de vânzare începând de Marți la firma Simai (Bologa) și la zarafia d-lui D. Pop (Strada Hirscher). Prețul locurilor: balcon 2 cor. 50; fotei 2 cor., par-

ter I 1 cor. 50, parter II 1 cor., Loc de stat 50 fileri, elevi 20 fileri.

Nou membru al »Academiei Române«. »Tel. Român.« primește informația că I. P. C. Sa, Arhimandritul Dr Ilarion Pușcariu, vicariu arhiepiscopesc în Sibiu, a fost ales cu unanimitate membru onorar al »Academiei Române«. Înregistrăm știrea cu deosebită bucurie și felicităm din inimă pe noul membru onorar.

Eleve distinse. Aflăm cu plăcere, că d-șoarele Alma Pop și Valerica Branice (ambele din Lugoj) au trecut cu succes eminent examenul de pe cl. V gimn. la gimnaziul rom. din Brașov obținând din toate studiile nota »foarte bine«. Trăiască!

Ziua florilor în favorul orfanilor brașoveni fără deosebire de naționalitate, va avea loc, precum am anunțat, în caz de timp favorabil în prima zi de Rosalii. Cu vinderea florilor au fost încredințate eleve începând dela orele 8 dimineața înainte de amiază și după amiază. Dela orele 5-7 d. a. va concerta la promenada de jos capela militară, cu care prilej se vor vinde iarăși flori. Vanzătorele poartă ca distincție o funtă albă cu un nasture roșu pe braț. Cumpărătorii sunt rugați a depune prețul de 10 fileri pentru o floare în cutiile purtate de fete. Cadourile de flori se primesc cu mulțumită Duminecă între 8-10 oare în restaurantul Transilvania.

Publicul e rugat a sprijini această acțiune caritativă.

Necrolog Văd. Justina Mihályi n. Pap în numele ei și al copiilor ei: Julia, Justina, Irina, Cornelia, Lungin, Silvestru, Valeria, Merla, Lucia și Adriana precum și în numele rudeniilor face cunoscută moartea fiului ei iubit Victor Mihályi iun de Apsia pretor onorar al comitatului Maramures Intâmplică în Maramarossziget, Marți în 6 Iunie dimineața la 6 1/2 oare după un morb îndelungat împărțit fiind cu taia muritorilor, în anul 26 al vieții. Remășițele pământești ale defunctului se vor așeza Joi 8 Iunie 1916 la 3 1/2 care d. m. după rital gr. cath. roman în cimiteriul gr. cath. român din loc. Odhnessă în pace la Maramarossziget, la 6 Iunie 1916.

Dr. Victor Mihályi de Apsia arhiepiscop și metropolit. Ioan Papp unchi. Dr. Florent Mihályi cu familia, dr. Petru Mihályi cu familia. Sofia Mihályi și Gavriela Mihályi, Alma Pap veri și verișoare.

Esprimăm familiilor indoliaste sincere condolențe.

Distingerea ministrilor ungari. M. T. I. anunță: Maj statea Sa a conferit baronului Hazai, ministru de honoare și ministrul de finanțe Dr. Teleszky Lajos crucea cea mare a ordinului Leopoldin, ministrului de justiție Balogh Jenő, ministrului de culte și instrucție publică Dr. Jankovich Béla și ministrului de comerțu baronului Harkányi Lajos ordinul Coroanei de fier cl. I.

Darul Papei. Papa Benedict XII a trimis 10.000 coroane pentru ajutoarea Muntenegreanilor refugiați episcopului din Antivari Nicolae Dobrecic, care și pe timpul Papei Pius X-lea a primit în mai multe rânduri ajutoare pentru catolicii din Muntenegu.

Dăruții pentru Crucea Roșie! Societatea Crucei Roșie din Ungaria a hotărât să organizeze pentru ziua de Joi în 29 Iunie n. a. c. o colectă generală pe întreg teritoriul țării. Este în interesul scopurilor înalte, urmărite de această societate, să se facă pretutindeni contribuțiuni mari și mici cât mai numeroase.

Circulațiunea strănilor în Brașov. În luna Maiu au petrecut în Brașov următorii străni: Din Africa 1, America 6, Austria 238, Asia 1, Bosnia 2, Bulgaria 4, Franța 1, Germania 178, Grecia 7, Hveția 20, Olanda 5, România 430, Spania 1, Suedia 3, Turcia 11, și din Ungaria 1214; în suma 2120. Dintre aceștia au locuit în Hotel: »Calul alb« 375, »Continental« 48, »Coronă« 757, »Curtea Tare« Bășlic 35, »Europa« 266, »Grand« 147, la »Job« Strada Negră 37, »Motel alb« 101, »Vila Kertsch« 40, »Metropole« 29 Omnia 81, »Predeal« 85 și în case particulare 119.

Compatr-oșii noștri sași în război. Până în luna Februarie 1916 au servit cu totu 27919 Sași pe câmpul de război, dintre care au căzut 1398 — spune un comunicat al episcopului săsesc Dr. F. Teutsch făcut sinoaului bisericesc săsesc din acest an.

Pentru lesă de Majestate au fost condamnați în Seghedin avocatul Dr. Zagorica, notarul Ivanici la un an temniță grea și 600 coroane amendă, iar preotul Vucskov la doi ani și 1200 cor. pentru că în ziua de 27 Oct. 1915 la o trăsă dată de poștarul Zagorica, preotul Vucskov a preamărit pe Țarul și pe soldații prizonieri la noi, cu care prilej condamnații au cântat imnul rusesc.

Se va urca darea pe bere de 3-4 coroane de fiecare grad conform unui proiect prezentat camerei ungare. Berarii noștri au scumpit berea încă înainte de urcarea dării, dar după votarea proiectului...?

Kitschener adversar al femeilor. Ministrul de războiu al Angliei care și-a sfârșit viața într'un mod atât de tragic, se spune că în tineretele sale — ca mulți alți oameni mari — a fost un elev din cei mai slabi. Tatăl său, un scoțian, disperat de lena băiatului îl duse într'o școală de fete. Părintele spera că prin această fiul său Herbert se va rușina și va deveni diligent. Așa și a fost. În scurt timp micul Kitschener deveni cel mai sărguincios elev în școala de fete, numai ca să scape dintr-o trăit i-a rămas antipația față de tot ce poartă păr lung și fuste scurte...

Arhiva unui Metropolit. Din Cracovia se telegrafoază ziarului »Zeit«: Ministrul prezident al Rusiei Stürmer a ordonat examinarea arhivei Metropolitului gr. cat. din Lemberg Szeptycki. Această arhivă a fost răpită de Ruși prin denunțarea unui slujbă al metropolitului. Dela rezultatul acestei examinări va atârna dacă Metropolitul contele Szeptycki, care de prezent e în captivitate la Kurak în Rusia, i se va permite relatoarcerea în patrie.

Stabilimentul băilor Eforiei școlare va sta închis prima și a doua zi de Rosalii din cauza curățirei cazanelor.

Apollo-Bio. Program pentru Sâmbătă și Duminecă: »O filă nescriasă dramă detectivă în 4 acte; Lacurile din Pithivitz (Veder); Pacl în escarșie (Umorescă), Odaia de oțel Nr 30 Comedie picană în 3 acte

Luni: Serată Nordisk. Secretul ușei zăvorite (dramă în 3 acte); Familia Bernat în vilegiatură (Comedie 3 acte); Karisham (Veder) Bucki tu lușell (Umorescă), Diana (Comedie 2 acte.

Marți și Mercuri. Continuarea filmului american.

Omnia-Kino. Program pentru Duminecă și Luni în 11-12 Iunie 1916 Știri din Războiu (după natură) Majestatea Sa la vânătoare de căprioare (după natură) Comoara I i Brahmani dramă criminală în 4 acte. Nepoata din America (comedie în 1 act). Fieri schimbate (comedie în 1 act).

Institutul grafic Anca din Gherla, Szamosujvár ne anunță, că a preluat fabrica cea mai veche și perfect asortată cu vestiminte și tot felul de revizite bisericesti (cruce, potire, prapori etc). Știmatele noastre preoți sunt rugați, ca să îndemne pe credincioșii noștri spre a procura pe seama bisericilor astfel de vestiminte și revizite. Timpurile de față, când credincioșii români să strâng mai mult ca oricând în jurul sântei biserici, căutând mângăiere și întărire, sunt cele mai potrivite pentru a face astfel de daruri pe seama bisericii pentru relatoarcerea sărbătoasă a celor plecați în războiu sau pentru pomemoria de vecl a celor căzuți pe câmpul de onoare.

Institutul grafic Anca trimite, la cerere, grabnic, mostre în indicarea prețurilor, apelând în scopul indicat la sprijinul onoratei noastre preoțimi.

Bibliografie.

A apărut: »Mângăia i poporul...« Cuvântări bisericești de Dr. Ioan Lupăș și alți preoți din protopopiatul Săliștei »Biblioteca Șaguna« nrii 16-36. Un volum de V+321 pg. Se poate comanda dela librăria arhiepiscopala din Sibiu (Nagyszeben) cu prețul de 2 cor., exemplarul broșat; iar cel legat în până 2 cor. 60 bani.

Cu căldura și bucuria omului convins că face o faptă bună, recomandăm tuturor oamenilor de bine procurare și răspândirea, în cercuri cât mai largi, a acestei cărți de »mângăiere și întărire sufletească«.

Venitul ei curat intră în »Fondul Șaguna« menit de a răspândi scrieri folositoare în popor.

Dr. A. Mureșianu: Branice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Luca

Femei române! **Femei române!**

**Radicală revoluția în grijele casei!
Spălatul rufelor fără săpun, fără leșie!**

Lemnele scumpe, cărbunii scumpi, săpunul esorbitant scump, timpul scump, adică totul, ce face cheltueli și osteneli cu spălatul rufelor, **crutați, chivernisiți cu: „Lavosin“.**

„Lavosin“ul e cel mai recent, victorios, nevătămător preparat pentru spălatul rufelor. „Lavosinul e garantat liber de clor. Cu „Lavosin“ se spală rufele alb scilpitor fără foc sau numai cu apă lină (adică dăbia caldășoară, dară nici decum caldă), fără osteneală: cetiți și urmați instrucțiunea!

„Lavosinul“ cruță rufele (nu se mai rape așa curând, că „Lavosinul“ nu conține clor, care, cum se știe, mănâncă, prăpădește rufele în scurt timp, făcându-le sdrufe).

„Lavosinul“ desinfectează rufele și le dă și miros plăcut. 1 1/4 klgr. „Lavosin“ are puterea de spălat dela 3 kilograme de cel mai bun săpun (zis de simbur, nemțește kernseife).

1 dosă „Lavosin“ costă numai 1 cor. 85 fil. și ajunge pentru spălatul rufelor din 2 săptămâni dela 6 persoane!!!

La fiecare dosă se dă în limba română instrucțiune tipărită despre modul cum să întrebuințăm „Lavosinul“.

„Lavosinul“ e eminent pentru oteluri, spitaluri, sanatorii, internate, asiluri de săraci, casărmi, mănăstiri, spălătorii, băi etc.

Cu „Lavosin“ se pot curăți și vase de lemn, podine, trepte (scări), ganguri etc.

**Noua fabrică „Lavosin“ în Viena
Kuhner și fii**

Singura vânzare pentru Transilvania:
Hermína Niemandz născ. de Benkaer.

Brașov (Brassó) Târgul cailor Nr. 28.

(Pentru câteva comitate transilvănene încă libere primese reprezentanți solvenți).

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de băcânia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentul meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple **cu prețuri ieftine.**

Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a **cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **pantlici** cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vândat pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin** iau, asupra-mi și **transporturi de morți instrăinătate.**

La cazuri de moarte a se adresa

Telefon interurban. 405.

E. Tutsek.

Cetiți și Răspândiți Gazeta Transilvaniei.

Specialitate de apă minerală.

Isvorul MATILD din Bodok

este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.

Apă minerală de primul rang

care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.

Beutura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale

care în urma conținutului și îngrijirii conștiențioase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite Gieshübler.

Cel mai bun semn

contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezeala absolută până la cea din urmă picătură.

Deposit principal a apei MATILD în Brașov la firma **E. O. & L. THEIL**, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.

Cu toată stima

Administrația isvorului, **Iosef György,**

Sepsibodok (Ardeal).

104-200.

Aviz din Fiume!

Din lipsa de Cafea, cu începutul lunii Iulie a. c. voui sista expedițiile.

În Mai nu am urcat prețurile și tot cu prețul vechiu o vând și acum, cu toate că s'a scumpit eu cel puțin 1 coroană la 1 kgr. deci perd la ea.

Bunul D-zeu, după o luptă și încordare de nervi de peste 10 ani, mi-a ajutat să-i asigur viitorul firmei, ceace în primul rând îi pot mulțumi On. Public sprijinitor; deci se cuvine acum să-i aduc și eu acest sacrificiu de recunoștință.

Ofer deci: **Cafea** fină.

Pe luna Iunie

Nr. 9 Caba bună 1 kgr. 12—K
12 Caba foarte fină 1 > 1250K
16 Caba specialitate 1 > 13—K
106 Mestură Victoria 1 > 13—K

1 kgr. Tea rusească 20 Kor. (între Cafea se poate trimite și 1/3 kgr. Tea). 5 kilograme se expediază francat și vămuit prin rambursă postală. Mai puțin ca 5 kgr. nu se expediază.

În cazul că din numărul celor coriți nu se va mai afla o pot schimba cu alta?

După finirea războiului, proiectez și deschiderea unei filiale (sucarsală) în centrul românilor, despre ce voui face cunoscut la timpul său și în coloanele acestui prețuit ziar.

Din 15 Iulie a. c. Vă rog ca ori și ce scrisoare să mi se adreseze la: *Huv yad-Dobra*, unde și în absența mea o vor primi părinții mei.

Rugându-mă de prețuitul sprijin și recomandare și pe luna aceasta, sum

Cu toată stima și recunoștință.

F. A. Degan

comerciant de Cafea și Tea în 2-10 Fiume. (Postafisk 163).

În arândă se dă

pe Câmpie, în nemijlocită apropiere de calea ferată, în comitatul Clujului, pe teritoriul comunei Nagy Nyulas (Milașul mare) o proprietate de 300 jugăre catastrale constatătoare din pământ arător de I-a clasă, livezi și locuri de fânăț măiestrit.

În caz de lipsă se pot preda — după învoială — și recvizitele de economie, cară și pluguri.

Pe moșie se află o locuință constatătoare din 5 odăi; odăi pentru servitorime și edificii corăspunzătoare economice. Proprietatea se poate lua în primire oricând, începând cu 1 Septembrie a. c.

Informațiuni se pot lua dela proprietarul Szörtsey Gábor, în Nagynyulas (Oficiu de poștă și telegraf, precum și gară se află în loc). 5-6

De vânzare.

Se află: uși de stejar cu rolete, ferestri și o roată de car.

Tot acolo de **închiriat imediat** sau dela **Sân Mihai** o locuință spre stradă.

Informații se pot lua Strada Căpitanului Nr. 62 a.

3-3

De închiriat.

O locuință în etajul al II-lea constatătoare din 5 odăi, bucătărie, pod, pivniță în casele bisericii române gr. or. din târgu grăului Nr. 5.

Informații se pot lua dela epitropia bisericii 5-6

Avis.

Un tânăr absolvent de școala comercială și liber de miliție, caută un post de practicant la o bancă românească.

2-2

Nr. 632/916

Vânzarea de pădure.

Comuna Sztrugár (comit. Szécsen) în urma concesiunii comisiunii administrative Nr. 309/916, vinde prin licitațiune publică pădurea de fag de prima calitate din „Dusul Tavoiului“ de pe un teritoriu de 30 jug. catastr. în cantitate de 6300 m². folosibilă ca lemn de foc și de lucru.

Pădurea se află în nemijlocită apropiere de comună (1 un km.) ear de stațiunea Alvincz sau Szászsebes 17-18 km. depărtare.

Licitațiunea verbală publică împreună și cu oferte închise se va ținea în 2 Iulie 1916 la 10 oare a m. în cancelaria comunală din Sztrugár.

Prețul de strigare 23500 kor.

Vadiul 10% . . . 2350 kor.

Ofertele închise și în regulă se primesc până la începerea licitațiunii verbale, se resping însă ofertele defectuase sau întrate după începerea licitațiunii, precum și plus ofertele ulterioare.

Condițiunile de licitare și de contract stau spre vedere publică în cancelaria comunală din Sztrugár precum și la oficiul silvanal cercual din Szászsebes în oarele oficiose

Sztrugár la 26 Mai 1916.

2-2. **Primăria comunală.**

Avis.

Am onoarea a aduce la cunoștința **Onor. dame** că am strămutat

Magazinul cu Corsete

din Budapesta la Brașov.

Comande pentru tot felul de corsete, legături de stomac se execută cu acurateț și prompt.

De o cercetare numeroasă se roagă

Fejér Jakabné

Strada porții 36.

36-75

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea V. Consistor sub Nr. 5496 lipit, din 14 Mai 1916, se dă în licitațiune publică repararea bisericii gr. or. Perșani tractul Făgărașului, care se va ținea în Euminecă în 5/18 Iunie a. c. în edificiul școlii la 1 p. m.

Prețul strigării e: 6000 cor.

Vadiul ce e a se depune: 10% a prețului de strigare.

Condițiunile licitațiunii precum și planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial gr. or. Perșani.

Perșani în 3 Iunie 1916.

Pantelimon Nastea, paroch.

Nru 147/916

Publicațiune

referitoare la vânzarea lemnului de foc pentru locuții orașului Brassó conform concludului luat de magistratul orașănesc sub Nru 9637/916.

A, Lemne de pe jos până la grosimea de 5m.

Pentru poporațiunea mai săracă administrația pădurilor va permite din timp în timp, ca aceea de trei ori pe săptămână adică: Luni, Miercuri și Săbata să-și care lemne de pe jos din locuri situate afară de tături și de pădurile oprite.

B; Lemne uscate de pe jos

până la grosimea de 6-15m, se vor vinde cu caru sau cu crosnia.

Din tăeturile Fintătură Răcădă și Putreda începând dela 6 Iunie lucrul.

C Lemne de foc verzi se vor vinde după tarfă;

I cu caru.

Pentru care cu două vite se va vinde începând dela 16 Iunie răchită și mesteacăn din pădurile numite Stejerie, Eisengrund și vlea dracului.

II Sortimentele adică lemne puse în stâjnii.

a. Din culturile Rottenberg — Gorla Petriș și Fața Tului la ordin dat de personalul silvic poate așeza lemne de brad (pipe) în metri.

Prețul pentru stâjnii 6 cor.

b) Lemn de fag în blăni, noduri sau în crângi poate se producă tot omul pentru o familie de regula cel mult 16 m. din următoarele părți ale pădurilor:

1) Pentru Curmătură, Blumăna, Noua—Dârste din Rakado — (gropile cu var) până la 2000 metri.

2) Pe șama locuitorilor din Scheiu din Crucea Noua, calea Băilor, Stăna Navrii. Repaus și locul Purcării până la 2000 metri.

3) Pentru locuitorii din Brașovu — Vechiu și Stupăi din pădurea Eisengrund și Hattertgrund 2000.

În toate tăieturile prețul pentru 1 metru de blană este 10 cor.

P. scrierile ge-iale :

1) Blănele, busteni și crăcle de lemne trebuie să aibă o lungime de 1 20m.

2) Pentru o familie lunar se va da numai un cer de lemne.

3) Avisarea lemnului de tot soiul se face în zilele de oficiu: Marți și Vinerea înainte de prânz dela 8-12 oare în cancelaria serviciului silvanal orașănesc despărțământ Oraș-Timis, de unde se pot primi și aite informațiual

În linia primă vor fi considerate familiile sărace, foala de dare trebuie arătată spre a dovedi sărăcia.

4) Ori ce seducere a auterității prin dat false, sau producțiune mal mare de lemne sortimentele etc. va fi strict pedepsită.

Brassó în 1 Iunie 1916.

Oficiul silvanal despărțământul Oraș Timș

Gunesch.

prim-inginer.

ABONAȚI GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUNȚURI
PRIMEȘTE
ADMINISTRAȚIA :

„Gazeta Transilvaniei“

CU PREȚURILE
CELE MAI
MODERATE